

ORDYNACYA
MIASTA J. K. MCI BIELSKA

W WOIEWODZTWIE PODLASKIM LEŻĄCEGO

W POSSESYI UPZYWILEIOWANEY

ŻASNIE OŚWIECONEY Z XIAZĄT PONIATOWSKICH

BRANICKIEY

KASZTELANOWY KRAKOWSKIEY

HETMANOWY WIELKIEY KORONNEY

BĘDĄCEGO

NA KOMMISSYI BONI ORDINIS Z RESKRYPTU

NAYIASNIEYSZEGO KROLA JMCI

STANISŁAWA AUGUSTA

LASKAWIE PANUIĄCEGO

PRZEZ

KOMMISSARZOW TYMŻE RESKRYPTEM WYZNACZONYCH

ROKU 1779. ODPRAWUIĄCEY SIĘ, PO ROZEZNANIU

LICZNYCH OKOLICZNOŚCI I KATEGORYI

U D Z I A Ł A N A

Z ARTU KOMMISSYI TEYŻE

W Y I Ę T A.

XVIII. 2. 881.
<http://rcin.org.pl>

ORDYNACYA

MIASTA BIELSKA.

ZWAŻAJĄC: iak to Miasto Pryncypalne Ziemi Bielskiej Sądzeniem Rokow Ziemskich, a oraz dawniey Possesyą oprawną wielu Krolowych Polskich, zaszczycone, i teraz Possesyą, podług Konstytucyi 1775. Roku istotną, wysokich cnot, i przykładney sprawiedliwości Jaśnie Oświeconey z Xiągąt Poniatowskich BRANICKIEY Kasztelanowy Krakowskiej, Hetmanowy Wielkiej Koronney cieszące się, w swych ozdobach i porządku upadło: a tego upadku, między innemi, naywiększą przyczynę znajdując odmienianie Magistratu co rok; zaś Prezydenta czyli Burmistrza, co puł roku: ztąd nierządu i zamieszania, ktore Miasto, z powodu troskliwości i zbawiennych myśli, taż Jaśnie Oświecona Kasztelanowa Krakowska, usilnie pragnie do iak naywyższych ozdob i naylepszego porządku przyprowadzić, i o to do Nas wniesienia czyni; Przeto stosując się do zwyczaju we wszystkich Miastach dobrze-rządnych zachowanego; znosząc zaś wszelkie dawniejsze w tym Mieście złe użycia i zwyczaje, ponieważ tak Jaśnie Oświecona Kasztelanowa Krakowska, Staroscina tuteysza, iako i Miasto

sto dotąd bez dobrego porządku w zamieszaniu będące, nie Projektu, ale samey Ordynacyi ułożenia, tak co do Rządów, iako i Sądów, domagają się; Więc czyniąc zadosyć żądaniu Stron, po poprzedzoney z Burmistrzem i Radnemi konferencyi, z zezwoleniem onych i Plebiscitem, takową urządzamy Ordynacyą:

Nayprzod Miasta tego Bielska trzy Porządki wiecznie trwale postanowić umyśliliśmy.

Pierwszy Porządek, czyli Izba.

Rada, czyli Magistrat Radziecki, a ten z siedmiu Osob dożywotnich składać się będzie.

Drugi Porządek, czyli Izba.

Ława, czyli Koło Ławników z Landwoyta, i sześciu Osob dożywotnich, oraz osmego Woyta Podzameckiego składać się ma, a ci z pomiędzy siebie obiorą starszego Ławnika, czyli Archi-Skabina, i Magistratowi prezentować będą.

Trzeci Porządek, czyli Izba.

GMin, czyli Koło Gminnych z ośmiu Gminnych Mieyskich, iednego starszego Radnego Podzameckiego, tudzież z sześciu Gminnych Wieyskich, rachuiąc po iednemu z kaźdey Wsi, to iest Augustowa, Strykow, Szastałow, Parcewa, Szpiczkow,

Wido-

Widowa, tylko zebrany będzie: Gminni Mieyscy z pomiędzy siebie obiorą starszego Gminnego, czyli Tribuna *Plebis*, i Magistratowi prezentować będą. Ten trzeci porządek wszystko Pospolstwo Miasta i Przedmieściow, oraz Gromady Wsiow Mieyskich wyobrażać będzie.

A że teraznieysi Radni i Ławnicy zwyczajem dawnym tylko na rok są obrani, a odtąd dożywotniemi być mają: żeby więc myśl obierających na Rok nie była zawiedziona, dysponujemy, aby do tych trzech Porządkow Osoby osiadłe i cnotliwe, w liczbie wyżej opisane, Magistrat niniejszy i całe Pospolstwo Miasta, a Gminnych Wieyskich każda Wieś swego obrały, a to natychmiast. A że wyroki te ochotnie uskuteczniając obrały, iako to za Radnych: Szlachetnie Sławetnych Michała Leniewicza Burmistrza niniejszego, Krzysztofa Witerskiego, Benedykta Dołęgowskiego, Pawła Michałowicza, Jakuba Szuieckiego, Jozefa Kozłowskiego, Gabryela Busłowicza. Za Ławnikow Mikołaja Kossowicza, Grzegorza Busłowicza, Tomasza Tokarewicza, Jana Ostasewicza. Za Gminnych Mieyskich Macieia Kołaczkowskiego, Wawrzyńca Pieczyńskiego, Łukasza Ostaszewicza, Walentego Borowskiego, Jana Kryśiewicza, Jana Kraskiewicza, Jozefa Ozieniewicza, Walentego Hencmanowskiego. Wsie zaś za Gminnych Wieyskich: Wasila Brusłowicza z Augustowa, Michała Suchodolskiego z Strykow, Jana Gurskiego z Szastałow, Jwana Bitokoza z Widowa, Fedora Jacewickiego z Parcewa, Fedora Onopiuka z Szpiczkow: Przeto ich przy Urzędach tych doży-

wotnich zachowuiemy. Po którym obraniu zgromadzenie całego Pospolstwa Miasta i Przedmieściow, oraz Gromad Wsiow, iako zamieszanie tylko przynoszące, i dobremu porządkowi przeciwne, odtąd nazawsze znosiemy. Teraz zaś też Porządki, czyli każda ich Osoba Urzędowa, Przysięgę Rotami niżej wyrażonemi wykonać mają; którą Radni w Kommissyi naszej, a Ławnicy i Gminni w Magistracie wykonali. Prezydent zaś czyli Burmistrz terażniejszy aż do przyszłej Elekcyi Urząd swoy sprawować będzie.

O Landwoycie.

Landwoyta Woyt zawsze obierać będzie, do czasu sobie upodobanego, z pomiędzy Radnych lub Ławnikow, albo z Osob innych Miasta zdolnych, Prawo umięjących. Obrany Przysięgę wykona w Kole Ławnicznym Rotą niżej przepisaną. A gdy z Radnych lub Ławnikow dożywotniego Landwoyta Woyt obierze, tedy na miejsce iego już tym sposobem wakujące, Koło Radnych czyli Ławnikow innego obiorą. Gdy zaś Woyt do roku tylko lub trzech lat Landwoyta z Radnych lub Ławnikow wybierze; na ten czas Koło, z ktorego Osoba Landwoytem iest postanowiona, innego na miejsce Landwoyta obierać nie może, ale to miejsce czekać będzie powrotu Landwoyta, gdy ten Urząd skończy. Landwoyt z Radnych wybrany nie będzie mógł zasiadać w Kole Radzieckim, ani będąc Landwoytem być oraz Burmistrzem, i wzajem.

O Ele-

O Elekcyach przyszłych Osob do każdego Porządku.

GDy w Radzie iedno miejsce, lub więcey przez śmierć, lub iakimkolwiek sposobem zawakuie, tedy Radni pozostali zaraz po odbytych zmarłego pogrzebie, naydaley w dni trzy, po wysłuchaniu Mszy Świętey w Kościele Parafialnym Łacińskim, zgromadzeni na Ratusz, w przytomności Pisarza Radzieckiego, nie inaczey tylko z Ławnikow koniecznie, lub Pisarzow, większością Wotow obiorą, a Koło Ławnicze na miejsce Ławnika iakimkolwiek sposobem wakujące nie inaczey, tylko iedynie z Gminnych Mieyskich, lub Pisarzow, albo Instygatora. Zaś Koło Gminnych Mieyskich, na miejsce czyli miejsca wakujące, z Pospolstwa Miasta lub Przedmieściow Osoby cnotliwe i osiadłe, dobro Miasta kochające, podobnie obierać będą; i te Koła Ławnicze i Gminne obranego Magistratowi Radzieckiemu na Ratuszu, pod czas takowych Elekcyi Ławnicznych, lub Gminnych przytomnym być koniecznie powinniemu, prezentować będą; i ci w Radzie Przysięgę wykonaią. Wsie zaś u siebie Gminnych na miejsce wakujące po dwoch Kandydatow do iednego miejsca wakującego z obrządku Łacińskiego albo Unickiego, albo na ręście i Dyzunickiego Ruskiego obierać, i Magistratowi prezentować będą; A z prezentowanych Magistrat iednego wybierze, potwierdzi, i Przysięgę od niego odbierze.

Reguła w Obieraniu, oraz niewymawianiu się od Urzędu.

W Obieraniu na Urzędy względy następujące zawsze powinny być zachowane. *1mo.* Na Osoby naukę potrzebną mające, i Praw wiadome. *2do.* Na Osoby Towarem krajowym, a oraz i zagranicznym handlujące, czytać i pisać po Polsku umiejące. *3tio.* Na Osoby samym tylko Towarem zagranicznym handlujące, podobnie czytać i pisać po Polsku umiejące. *4to.* Na Synow Radzieckich zasłużonych, i zasługujących się, czytać i pisać po Polsku umiejących. *5to.* Na Rzemieślników czytać i pisać umiejących. *6to.* Naostatku na Osoby samym tylko rolnictwem i szynkiem bawiące się, czytać i pisać po Polsku umiejące. Który porządek teraz wymienionych względów koniecznie w Elekcyach zachowany być powinien, i gdyby przestąpionym być miał, wolno każdemu z Obywatelów tego Miasta takową Elekcyą zażądać o nieważność, i uchylenie iey do Sądu pośredniczego zapozwać. Obrany zaś żadnym sposobem od Urzędu wymawiać się, ani Reskryptami zastępować nie będzie mógł, lecz Urząd przyjąć, i być posłusznym powinien; A gdyby żadnym sposobem do przyjęcia Urzędu nakłonić się nie dał, i wymawiał się: tedy za każde wymowienie się powinien zapłacić do Kassy Mieyskiej Złotych Polskich 20. a to pod Exekucyą. Osoby Mieszczanstwa nie mające na Urzędy obierane być nie mogą, i przyczyny niedopuszające do Urzędu w Saxonie wyrażone zachowane być mają.

Spo-

Sposob Elekcyi na mieysca waku- iące w Porządkach.

Każdy Porządek, Izba czyli Koło, albo Zgromadzenie Radzieckie, Ławnicze i Gminne, sekretnymi Wotami na mieysca wakuujące obierać będą; to iest: Každy obierający Imie i Przewisko tego, ktorego chce obrać, na kartce napisze, a ktory obierający pisać nie będzie umiał, tedy sekretnie do ucha Pisarzowi Elekcyi przytomnemu powie, kogo chce mieć obranym; a ten pod obowiązkiem Przysięgi na kartce tę Osobę wypisze, i nieumiejącemu pisać w ręce odda. Pisarz zaś sekretu wydawać nie powinien, pod karą na krzywoprzysięzcow ściągającą się. Y tak každy obierający swoię kartkę w skrzynkę czyli puszkę na Elekcyą przygotować mianą, dziurą z wierzchu na wkładanie kartek zrobioną, włoży, a potym Prezydujący z skrzynki kartki wybierać, publikować, a Pisarz konnotować będzie. Maiący więk szość Wotow, Urzędnikiem ogłoszony zostanie, i Przysięgę w Izbie Radzieckiej wykona.

Mieysce zasiadania w Porządkach.

W Radzie Prezydent czyli Burmistrz, a w niebytności iego starszy Radny; w Kole Ławniczym na mieyscu Woyta Landwoyt, a pod niebytność iego starszy Ławnik; w Gminnym zaś Kole starszy Gminny prezydować mają; potym ktory

pier-

pierwey obranym został, tedy wyżej ; który poźniey, tedy niżej, zasiadać będą , i w niebytności Prezydujących. pierwszy w kolei mieysce nieprzytomnego zastąpi ; Gminni zaś Wieyscy w Izbie Gminney nie siedzieć , ale za Gminnemi Mieyskiemi stać zawsze powinni.

Komplet i Powinności.

W Magistracie Radzieckim do Elekcyi wszelkich na Schadzkach lub sądzie, Osob cztery z Prezydującym, w Kole Ławniczym podobnież na Schadzkach lub sądzie, Osob cztery, a w Gminnym Osob ośm Mieyskich, czyli Wieyskich Gminnych te Porządki formować będą : iednak żadna Urzędowa tych Porządkow Osoba w Mieście od Sessyi wymawiać się nie będzie mogła, oprócz szczegulnie choroby, i wyjazdu z Miasta dla nagłych interessow, pod animadwersyą. Gdyby zaś która Urzędowa z Porządkow Osoba będąc w Mieście przytomna i zdrowa, na Sessye wokowana upornie stawić się, i obowiązku wykonywać niechciała, tedy za trzecią razą widocznego uporu przez Porządek, w którym zasiadać niechciała, od Urzędu oddalona, a inna Osoba obrana być powinna. Y to także do powinności należeć będzie : aby Magistrat, czyli te trzy Porządki, pod czas publiczney Processyi w Kościele Parafialnym Łacińskim z świecami assystowali.

Moc trzech Porządkow na Schadzkach, i różność zdań.

NA Schadzkach trzy Porządki traktować mają. *1mo.* Względem oznaczenia i rozłożenia wszelkich Podatkow i Furażow. *2do.* Względem nadania z Czynszu, lub przedania Placow i Gruntow Mieyskich. *3tio.* Względem brukow i drog reparacyi i prostowania. *4to.* Względem wystawienia lub wymurowania Domow Miastu dla pożytku, lub dla Żołnierzy. *5to.* Względem sposobow Administracyi lub Arędowania dochodow Mieyskich, oraz względem zaciągania pieniędzy, lub ich z Kassy Mieyskiej na Prowizyą pożyczania. *6to.* Względem urzędzenia dobrego Gospodarstwa we Wsiach Mieyskich. *7mo.* Względem wydatkow większych z Kassy Mieyskiej; wydatki bowiem nie przechodzące Złotyeh 20. koniecznie potrzebne, może sam Porządek Radziecki bez drugich Porządkow wyznaczać; z czego iednak drugim Porządkiem explikować się ma. *8vo.* Względem wszelkich zgola interesow Porządku, i Policyi Miasta całego tyczących się; a gdzieby zaszła różność zdań: tedy mnieysza liczba Osob, lub iedna Osoba inaczey rozumiejąca, zdanie swoje w Protokul zapisze i podpisze. Większość iednak zdań konkludować będzie, a Pisarz zdania większości, iako rzecz załatwiająca, w Protokul zapisze. A gdzieby szło o niepotrzebny cale z Kassy wydatek, ani ku Dobru, ani

B

ku

ku ozdobie Miasta zmierzający, tedy ieden z ktorego-
kolwiek Porządku Urzędnik temu oprzeć się, i niepo-
zwolić może.

O Pisarzach.

Pisarze ieden Radziecki, drugi Woytowski w tym
Mieście być mają, tak iak teraz znajdują się;
a w przypadku na ktorego śmierci, lub na wyż-
szy Urząd postąpienia, tedy Woytowskiego Woyt,
a Radzieckiego Izba Radna, większością Głosow
obiorą; iednak dla zdatności, lub gdyby drugiey
Osoby zdatney nie było, może ieden Pisarz być
obydwoh Juryzdykcyi; a Pisarz Radziecki osobną
Księgę dla zapisywania samych Elekcyi sporządzić
ma. Obydwa zaś Pisarze terażnieysi, i napotym
będący, Rotą niżej wyrażoną przysiężni, obowiąz-
ki swoje podług tey Przysięgi i Prawa sprawować
mają, i Magistratowi posłusznemi być powinni, a
wraz z Pisarstwem innego żadnego Urzędu trzy-
mać nie mogą.

O Rowności Kresek.

Rowność Kresek gdyby się trafiła w Elekcyach
wszelkich, lub na Schadzках, tedy Pisarz Ra-
dziecki Wotum czyli Kreskę swoją da, i rowność
rezolwować będzie.

O Elekcyi Prezydenta czyli Burmistrza.

Elekcyą Prezydenta czyli Burmistrza tylko iednego, według porządku innych Miast dobrze urządzonych, corocznie działałą mieć chcemy tym sposobem. Po podziękowaniu za Burmistrzostwo przez bywszego Burmistrza, ktore koniecznie na dniu 20. Miesiąca Marca w obecności wszystkich trzech Porządkow nastąpić powinno, nazaiutrz, to jest dnia 21. Marca dwa tylko Porządki: Ławniczy i Gminny; po wysłuchaney Mszy Świętey w Kościele Parafialnym Łacińskim, o godzinie dziewiętey zrana na Ratusz do Izby Radzieckiey zniđą się; tam mieysca swoje: pierwsze Landwoyt, Ławnicy, za niemi Woyt Podzamecki, a potym Gminni Mieyscy zasiadłszy, Gminni zaś Wsiow za Gminnemi Mieyskiemi stanąwszy, Pisarza Radzieckiego przybrawszy, każdy obierający Kandydatow dwoch, nie inaczey, iak tylko z Radnych obierać będą; tych dwoch na kartce sekretnie każdy napisze, do ktorego napisania wolno z mieysca wstać, i na boku napisać, a ktory pisać nie umie, Pisarzowi sekretnie opowie, aby mu napisał i do rąk oddał. Takowe tedy kartki zwinięte każdy w puszkę czyli skrzynkę na to zgotowaną włoży; a ta skrzynka pierwey otwarta i publicznie pokazana, że w niey żadna kartka nie znajduie się, a potym zamknięta na stole publicznie stać powinna. Po kreskowaniu skrzynkę Landwoyt, czyli pod niebytność iego, starszy Ławnik otworzy, i kartki wy-

bierać, publikować, a Pisarz kreski konnotować będą. Dwoch Radnych naywięcey kresek mających za Kandydatow do Burmistrzostwa ogłoszą, i w Protokół Pisarz zapisze. A gdyby dnia 20. lub 21. Marca Niedziela była, tedy nazaiutrz Publika, to jest Podziękowanie albo Elekcyja Burmistrza odłożone być mają. Takowey tedy Elekcyi Extract Autentyczny Pisarz wypisze, na którym Landwoyt, lub w niebytności iego starszy Ławnik, oraz starszy Gminny podpiszą się; i sami, lub Delegowanych dwoch z pomiędzy siebie do Urodzonego Starosty, lub iego Surrogatora nieodwłocznie z Extractem Elekcyi poszlą, a ten z podanych sobie dwoch Kandydatow iednego na Prezydentostwo czyli Burmistrzostwo potwierdzi. Potwierdzony na Ratuszu w przytomności Porządkow i Pospolstwa Przysięgę niżej przepisaną wykona. A gdyby Urodzony Starosta, lub iego Surrogator potwierdzić niechciał, tedy Delegowani, lub ieden z nich Manifest w Księgach Radzieckich uczyni, wyrażając, że prosili o potwierdzenie, a Urodzony Starosta, czyli iego Surrogator, potwierdzenia podpisać niechciał. Po takowym Manifestie nazaiutrz Porządki zszedłszy się na Ratusz, Izba Radziecka, to jest cztery Radni za Kandydatow nie podani, iednego z pomiędzy dwoch Kandydatow większością głosow wybrać moc mieć będą. Ten zaś wybrany i potwierdzony Przysięgę publicznie wypełni. Przypadek nie nastąpionego przez Urodzonego Starostę lub iego Surrogatora potwierdzenia, na przyszłe lata nie będzie mógł uszczerbiać mocy i Powagi Starościńskiej. A gdyby Delegowani, nie będąc u Starosty lub ie-

go Surrogatora, i nie prosząc o aprobacyą, wazyli się, lub wazył takowy Manifest uczynić, tedy zanoszący fałszywie Manifest od Urzędu odpadnie, i nigdy więcey żadnym Urzędnikiem być nie może. Nadto Urodzony Starosta, czyli iego Surrogator, potwierdzi iednego z obranych na Elekcyi dwoch Kandydatow, ktorego mu się podobać będzie.

O Przypominaniu Przysiąg.

PO wykonaney Przysiędze przez nowego Burmistrza, czyli Prezydenta, tegoż samego dnia nie schodząc z Ratusza, co rok dla przypomnienia obowiązkow Urzędowych w każdym Porządku, czyli Izbie, albo Kole czytać głośno powinni Roty Przysiąg Pisarze, iako to: Pisarz Radziecki w Izbie Radzieckiej; Pisarz Woytowski w Izbie Ławniczej, i Kole Gminnym, każdemu przyzwoitą i niżey przepisaną; a potym ciż Pisarze swoje Przysięgi głośno przeczytają.

O Niebywaniu Radnych na Elekcyach Burmistrza.

OStrzegamy, aby Radni pod czas Elekcyi Burmistrzowskiej żadnych intryg, namawiania, częstowania, i wypraszenia Kresek na siebie czynić nie wazyli się, i podczas Elekcyi na Ratuszu nie znajdowali się, a to pod utraceniem Urzędu.

O Smier-

O Śmierci Burmistrza przed skoń- czeniem Urzędu.

W Przypadku śmierci Prezydenta przed dokoń-
czeniem Urzędu nastąpioney, starszy w Po-
rządku Radny, do czasu obrania nowego Prezyden-
ta czyli Burmistrza, Urząd ten z równą mocą i
powagą Burmistrza bez Przysięgi sprawować bę-
dzie, a na pogrzebie zmarłego, zawdzięczając ie-
go prace, wszystkie Porządki, oraz Cechy z Cho-
rągwiemi nadół spuszczone, i całe Pospolstwo
znaydować się powinny, i nadto z Kassy Miey-
skiej Złotych trzydzieści na odprawowanie mo-
dłów za Duszę jego wyliczone być mają.

O Kassie Mieyskiej i Ekonomach.

PO Elekcyi Prezydenta, czyli Burmistrza zakoń-
czoney, naydaley w dni pięć wszystkie Porząd-
ki Miasta przystąpią do Elekcyi Ekonomow, i tak
każdy Porządek iednego Ekonomy czyli Exaktora
z pomiędzy siebie, lub z Mieszczan w Porządkach
nie będących osiadłych i cnotliwych, na ieden rok
sekretne, Kreskami obiorą, którzy Przysięgę ni-
żej przepisaną w Porządku Radzieckim wykonaia.
Ci Ekonomowie trzy iednakową moc i władzę ma-
iący, ieden bez drugich nic czynić nie może, lecz
wspólną radą i usilnością dochodami Mieyskimi
zawiadywać mają. Oni sami będą razem i Rewi-
zorami Pola, i wszystkich rzeczy Podatkowi podle-
głych,

głych, oni Rewizye z przydanym od Zwierzchności Starościńskiej Rewizorem i Pisarzem Radzieckim czynić będą. A gdyby od Zwierzchności Starościńskiej Rewizor nie był przydany, sami z Pisarzem Radzieckim rewizye odprawiać mogą. Taryfę wszelkich Podatkow tak ordynaryinych, iako też przez Porządki uchwalonych, dokładnie, nic nie opuszczając, i nikomu nie folgując spiszą. Zwierzchności Starościńskiej i Magistratowi do poprawienia, lub całkiem potwierdzenia podadzą. W Księgę na ten koniec kosztem Kaszy Mieyskiej sporządzoną wszystkie Dochody i Expensa Miasta wpiszą. O uszczerbkach, i przez kogożkolwiek przywłaszczeniu Dochodow, wcześniej Porządkom doniosą. Proiekta do pomnożenia Dochodow Mieyskich, lub ich przez Aukcyą publiczną arędowania Porządkom podawać, a Porządki takowe Proiekta roztrząsać, i większością głosow rezolwować będą. Podatki zaś Publiczne do Skarbu Koronnego należące, Ekonomowie za Kwitami wypłacać powinni. Zadney Expensy czynić nie mają Ekonomowie swoim domysłem, ale szczegulnie za Assygnacyą do nich Burmistrza, a Burmistrz żadney Assygnacyi wydawać nie może prywatną mocą, ale na fundamencie rezolucyi trzech Porządkow, lub w pomnieyszych Expensach Izby Radney. Ci Ekonomowie Podatki uchwalone, bez wszelkiego Processu zniosszy się z Prezydentem, i pomoc mając przez wyznaczenie Ludzi, lub użycie Zolnierzy, exekwować będą. Pieniądze Dochodu Mieyskiego w skrzynkę kosztem Miasta zrobioną, u Burmistrza lub na Ratuszu być powinny, złożone być mają, za kluczami

czami trzema, iednym u Prezydenta, a dwiema u Ekonomow być mającemi. Na wszelkie zaś wybrane Dochody dawać, a na Expensa odbierać Kwity powinni będą.

Oddawanie co rok Rachunkow, i o Karze.

A Jako Prawo Koronne nakazuje, i zwyczaj w tym Mieście iest zachowany, rachowania się z Dochodow Miejskich przed Zwierzchnością Starościńską, tak postanawiamy, aby Ekonomowie na dwie Niedziele przed Elekcyą nowego Prezydenta, rachunki zdawali przed Urodzonym Starostą Bielskim, lub iego Surrogatorem, przy których rachunkach mają się znajdować, i zdanie swoje dawać, Prezydent, Landwoyt, starszy Radny, starszy Ławnik, i starszy Gminny Miasta, lub z Porządkow Delegowani. Gdyby zaś Ekonom który grosz publiczny na swoy pożytek miał obrocic, do skrzynki nie włożyć, i zadłużyć się, natychmiast iego Dobra przez Magistrat Radziecki mają być sekwestrowane aż do zupełney satysfakcyi; a zadłużony więcey do Urzędow dopuszczony nie będzie. Jego zaś Kolledzy, że wczesnie Magistratowi nie donieśli, ukaranemi w Sądzie Radzieckim być mają dwiema Niedzielami więzy, i zapłaceniem pięćdziesiąt Grzywien do Kassy Miejskiej. Wszyscy Ekonomowie, dopokąd rachunkow nie zdadzą, i Kwitu nie odbiorą, do żadnego Urzędu dopuszczonemi być nie mogą.

Porzą-

Porządek Aukcyi Prowentow Miejskich.

Aukcyja Prowentow, mianowicie Arędy Propinacyi na Wsiach do Miasta należących, tudzież Łąk Siedmiowłoki zwanych, i innych zawsze na dniu piętnastym Lipca, jeżeli tego dnia Święto nie przypadnie, odprawiać się powinna sposobem następującym. *1mo.* Na trzy dni przed Aukcyą Woźny przy Instygatorze obwoła głośno na Rynku: że dnia 15go Lipca będzie publiczna Aukcyja Dochodow Miasta Bielska, iako to: Propinacyi w Wsiach Miejskich, Łąk Siedmiowłoki zwanych, i innych wszelkich Aukcyonować się mogących. *zdo.* Dnia 15. Lipca, a jeżeliby Święto było, nazajutrz zrana, wszystkie trzy Porządki znidą się na Ratusz, w obecności ktorych Pisarz Radziecki głośno opowie: że Propinacya Wsiow Miejskich, Łąk &c. iest do Arędowania przez Aukcyą; Dawano z tego lat przeszłych na rok Złotych (wymieni siła) teraz na rok kto więcej da? Więcej dających Pisarz konnotować powinien; A gdy po trzykrotnym przez Woźnego wołaniu tych słow: Kto więcej da? nikt więcej nie postąpi, tedy naywięcej dający, choćby nie był Mieszczanin, pierwszość zyska; iednak gdyby tyleż dawał Mieszczanin, co i obcy, pierwszość otrzymać powinien. *3tio.* Przed zapisaniem w Protokuł postąpioney Aukcyi, gdyby ieszcze kto dał więcej nad wyżey wyrażonego Aukcyą dającego, i trzema głosami Woźnego ogłoszonego, tedy ten więcej przed zapisaniem w Protokuł

tokuł daiący otrzyma Kontrakt. Pierwszy iednak przez Woźnego ogłoszony, ieżeli tyleż postąpi, pierwszość mieć będzie, i Kontrakt otrzymać powinien. Po zapisaniu zaś w Protokuł, iuż odmienionym być nie może.

O Cechach.

DOświadczoneym iest, że Miasta swoy wzrost biorą od Towarzystwa Ludzkiego; dla czego trzy Cechy użyteczne: iako to pierwszy Kuzmierski i Krawiecki, drugi Szewski i Garbarski, trzeci Kowalski z Slosarzami, Szabelnikami, Ciężłami, Stolarzami, i innemi Rzemieślnikami przy ich Prawach, oprócz w nich Punktow Prawu Koronnemu i niniejszey Ordynacyi przeciwnych, nazawsze zachowuiemy. Te Cechy w tygodniu po nowoobranym Burmistrzu zszedłszy się na mieysca zwykłe, każdy Cech nowego Cechmistrza przez dwa roki z Obrządku Łacińskiego, albo Unickiego Ruskiego obiorą, a trzeci raz, czyli na trzeci rok z Dyzunitow, ieżeli zdadni będą, obrać będą mogli; nie zabrania się iednak i w trzecim roku obrania Cechmistrza z Obrządku Łacińskiego, lub Ruskiego Unickiego. O obranym Cechmistrzu Cech Burmistrzowi doniesie, a oraz każdy Cech dwom młodych do posługi i Exekucyi na rozkaz Burmistrza wyznaczy, ktorych wyznaczonych Cechmistrz Burmistrzowi na pismie poda. Nadto, po dwom Kandydatow do Podskarbstwa każdy Cech obierze, i Burmistrzowi do potwierdzenia poda, a Burmistrz
bez

bez wszelkiewy opłaty, zasiadłszy na Sądy Potoczne, iednego za Podskarbiego Cechowego wybierze, potwierdzi, i Przysięgę od niego odbierze na tę Rotę: „ Ja N. Przysięgam Panu BOGU Wszzechmo- „ gącemu, w Troycy Świętey Jedynemu, iako na „ tym Urzędzie sumiennie sprawować się, Rege- „ stra Dochodu i Expensy wiernie pisać będę; „ Pieniędzy Cechowych na moy pożytek nie obro- „ cę, tak mi Panie Boże dopomoż. „ Takowe Przysięgi Pisarzowi Radzieckiemu Burmistrz w Pro- tokuł wpisać zleci. Ci Podskarbiowie Regestra Per- cepty i Expensy wiernie pisać, Pieniędze w skrzyn- kę, u Cechmistrza być powinny, pod zamknięciem swo- im chować będą, żadnego Expensu na częstowa- nie, pod obowiązkiem Przysięgi, wydawać nie mają, i na trzy dni przed Elekcyą nowego Cech- mistrza i Podskarbiego, cały Cech te Regestra zwa- ży i ułatwi, oneż Burmistrzowi poda, Burmistrz zaś Zwierzchności Starościńskiej okazawszy, wraz z nią takowe Regestra albo podpiszą, albo naganią, albo rostopnie załatwią. Też Cechy łatwość w przyimowaniu do Cechu każdemu żądającemu oka- zywać mają; a gdyby zdatnego Rzemieślnika Cech- mistrz przyjąć do Cechu niechciał, takowego Bur- mistrz o przestąpienie niniejszey Ordynacyi suro- wo napomni, i przyjąć pragnącego do Cechu na- każe. Gdyby zaś nakazow słownych nie usłuchał, zapozwać go do Sądow Potocznych zleci Instygat- orowi, i zapozwanego ukarze Więzą Mieyską i Grzywnami, podług przewinienia, dopuszczając wolney Appellacyi do Sądu Radzieckiego. Dochod Cechowy na częstowania, i kupna trunkow, obra-

canym być nie może, ale szczególnie na wspomnienie Maystrow dobrych, trzeźwych, sposobności kupienia narzędziow do Kunsztu swego należących, nie maigcych. Na podupadłych przez ogień, lub inne przypadki, lecz nie przez pijaństwo; na wspomnienie młodych Obywatelow Miasta tego, chcących dla wydoskonalenia swego wędrować, a sposobności do tego nie maigcych; lecz ci przy zapomnieniu takowym powinni dać Rewers, iako się wrocą na mieszkanie do Miasta. Co się zaś tycze swiec Cechowych w Kościele i na Pogrzebach używanych, każdy Mayster i każdy Czeladnik za swoje pieniądze, a nie z publiczney Kassy sobie sprawić powinien; lub tylko za te pieniądze, które od Pogrzebów przychodzą Cechowi. Gdyby się zaś który Podskarbi zadłużył, tedy sekwestrowanym być powinien natychmiast, aż do zupełney satysfakcyi. Z obmowy Przywileiow Cechowych naznaczamy, aby każdy Cech z tych trzech Cechow co rok dawał do Kościoła Farnego Łacińskiego, i Cerkwi Unickiey po trzy funty wosku, zamiast swiec dawanych, a nie więcey; Do Cerkwi zaś Dyzunickiey swiec dawanie, iako w Przywileiach nie naznaczone, na skargę Cechowych sądownie wniesioną, znosiemy.

Powinność Cechu Garbarskiego.

Ponieważ Obywatele tuteysi uskarżali się na Garbarzow, że oni skor Szewcom przedawać nie chcą, a ztąd niewygoda w Mieście dzieie się, prze-
to

to, stosując się do Prawa Cechowi temu służącego, nakazujemy, aby każdy Garbarz co Targ na Rynek skory, lub skorą wyprawną, albo iey sztuki na sprzedaż dla Szewców Bielskich koniecznie wynosił, a gdyby nie wynosił, tedy każdy Szewc może Garbarza zapozwać na Sądy Potoczne, a Sąd niewynoszącego skor na Targ Garbarza, ukarze Grzywną iedną.

O Sądach Cechowych.

Sądy Cechowe, według dawnego zwyczaju odprawić się zwykłe, zostawujemy; zachowując wolną Appellacyą do Sądów Potocznych Burmistrzowskich.

O Przyjęciu do Praw i Obywatelstwa Mieyskiego.

ZA zaleceniem na Pismie Zwierzchności Starościńskiej, albo Proboszcza Kościoła Farnego Łacińskiego, teraz i napotym będącego, czyli koregokolwiek Urzędnika Mieyskiego, Urząd Radziecki każdego Człowieka wolnego i cnotliwego do Prawa i Obywatelstwa Mieyskiego przyjąć, w Księgi wpisać, i Przysięgę w Saxonie przepisaną od niego odebrać powinien, bez wszelkiej trudności i zwłoki. Gdyby zaś Magistrat Radziecki zwłokę lub trudność w tey mierze czynić ważył się, Zwierzchność Starościńska ma napomnieć Magistrat;

a po

a po napomnieniu gdyby ieszcze zwłaczał i trudnił, tedy pomieniona Zwierzchność Starościńska opisać, kto żądającego Mieszczaiństwa rekomenduje, i wyraziwszy zwłokę i trudność Magistratu, oraz niesłuchania napomnienia, tegoż żądającego bez opłaty w Księgę swoją wpisze, Prawo i Obywatelstwo Mieyskie temu nada, i Przysięgę odbierze. Ten zaś odtąd, iako Mieszczanin, wszelkich wolności i swobod Miasta Bielska używać będzie.

O Przeszkodach.

Jako ten tylko użytki z Miasta mieć powinien, który ciężary jego ponosi, tak oprócz szczególnie Jarmarkow, nie będzie nikomu wolno przywozić w inne dnie, oraz i w Targowe, skor wyprawnych baranich, kożuchow, kocow, skor wyprawnych bydłęcych takowych, iakowe tu Rzemieślnicy wyrabiaią. Inne zaś rękodzieła wolno każdemu na Targi, i każdego dnia na sprzedaż przywozić, do dalszego Kommissyi niniejszey urządzenia.

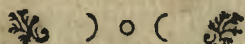
Moc i Powaga Prezydenta, procz Sądowej.

O Dobru Miasta zaradzać, i szkodom jego zapobiegać, Schadzki publiczne podług potrzeby, a przynajmniey raz w Miesiąc naznaczać; o nich Porządki obwieszczać; niebwyaiących Urzędnikow
na

na Schadzkach, lub obowiązkow swoich niedopełniających napominać; aby żaden Obywatel podeyrzanych Ludzi do swego Domu nie przyjmował, ostrzegać; oraz żeby każdy onemuż czynił doniesienie o przybyłych Ludziach loźnych nakazywać. Liczbę żebraków, ktorzy mogą mieszkać w Mieście wyznaczyć, onych po Imieniu i Przewisku w Regestr wpisać, i że z iałmuźny żyć w Mieście mają pozwolenie, znaki podawać, resztę zaś bez znakow będących, a mianowicie zdrowych, do roboty zabierać, albo z Miasta rugować. Miar, Wąg, Łokci, aby były podług Prawa, oraz chleba, aby był podług proporcji ceny Zboża robiony i przedawany, przestrzegać; Uchwały trzech Porządkow do skutku przyprowadzać; Brukow, drog naprawy, i ochędostwa w Mieście doglądać; nieposłusznych lub zdroźnych Instygatorowi pozywać kazać; robociznę do brukow i drog rozporządzać; do pilnowania roboty, gdzie potrzeba będzie, z Gminnych wyznaczać. Nadto żadnego dnia robocizny na swoy pożytek i wygodę obracać nie może, procz rekompensy i wygody niżej wyrażonych.

O Bespieczeństwie przez Burmistrza przestrzegać mianym.

PRezydent czyli Burmistrz każdego z tuteyszego Miasta, lub iego Wsiow Mieyskich, albo z obcych Miast i Wsiow na Jarmarki, Targi, lub w inne dni przybyłego, a hałasy, tumulty i gwałty
czynią-

czyniącego, (był tylko nie był Stanu Szlacheckiego) poymać kazać powinien, poymanego w Turmie osadzi, a osadzonego Sąd Woytowski, czyli Landwoytowski, podług przewinienia dowiedzionego, sądzić będzie.

O Instygatorze.

PRezydent czyli Burmistrz sam Instygatora stanowić mocen iest; a ten Instygator ma być dożywotni, lub do wstępu na wyższy Urząd, i przysięgły Rotą niżej przepisaną. Do niego należy donosić Zwierzchności i pozywać o zgwałcenie bezpieczeństwa, o gwałty, tumulty, o nieochędnostwo przed Domami, o niewycieranie i niesporządzanie Kominow, o przestępstwo Uchwał Porządkowych, o nieprzystoynne życie i zdrożne sprawowanie się, i o to, o co Burmistrz, lub Landwoyt Pozywać każe, Rozkazy Porządkow, tudzież Burmistrza i Landwoyta dopełniać będzie powinien.

O Piiństwie.

NIe będzie się godziło każdemu Urzędnikowi z każdego Porządku, iako i Pisarzom, tudzież Instygatorowi przychodzić na Sądy i Schadzki piianemu; a gdyby takowy nie pomniący na uczciwość, Prawo i Urząd, znalazł się; tedy nayprzod prywatnie przez Prezydenta ma być napomnionym, a potem na Ratuszu publicznie, ktore publiczne napomnienie w Protokuł ma być wpisane. A gdyby

by po trzech Urzędowych napomnieniach w Protokół zapisanych trwał jeszcze w nałogu pijaństwa, i czwarty raz pijany na Ratusz przyszedł; tedy już nie napominać, ale ow Porządek czyli Izba, w ktorej zasiada, od Urzędu odsądzić i oddalić ma.

O Nieproźnowaniu i Edukacyi Młodych Obywatelów Miasta.

CHęć tutejszych Obywatelów od proźnowania odprowadzić, i zdatnemi ich uczynić na użytek, ozdobę i chwałę Miasta, Urządzamy: aby każdy Obywatel Miasta tutejszego mający kilku Synów, ich na proźnowaniu w domu nie trzymał, lecz na Edukacyą do Prawa, Handlow i Rzemiosł oddawał; A ktoby zadosyć Ordynacyi niniejszey czynić niechciał, Magistrat Radziecki będzie miał moc napomnieć, i zapozwanego przez Instygatora przynaglic do tego. Ktoryby zaś z takowych Synów dobrze się edukował w tym, do czego był oddanym, i na to miał rzetelne zaświadczenie, a niemiałby sposobności dla ubogiego Stanu do dalszey Edukacyi, i dałby Miastu Rewers na to, że po wyedukowaniu powroci do Miasta, lub za niego, gdyby był małoletni, Rodzice albo Opiekuni zaręczyli; na ten czas Miasto z Kassy publiczney Miasta pensyą iemu wyznaczy, ktorego wyznaczenia nie może zatrudniać zapomożenie z Kassy Cechowey wyżey dla młodych oznaczone.

O Jurysdykcyach i Sprawiedliwości.

JAko przez Administracyą sprawiedliwości, a z niey wypływające wszelkie dobro, nayistotniey Miasta uszczęśliwionemi zostaią i kwitną, tak ku chwale Bożey, ku pocziwemu życiu, i zachowaniu spokojności i bezpieczeństwa tego Miasta, Jurysdykcyę Sądowe Urządząmy następuiące :

Pierwszą Woytowską, czyli Landwoytowską.

Drugą Potoczną Burmistrzowską.

Trzecią Radziecką.

Czwartą, podług Praw Koronnych i zwyczajui tuteyszego Miasta, Pośredniczą, czyli Surrogatorską.

O Sądach Woytowskich, czyli Landwoytowskich.

TE Sądy na Ratuszu, a nie gdzieindziej, dwa razy na tydzień, to iest w Poniedziałek i Piątek zrana, wyłączaiąc dni Świąt, odprawować się maią. Woyt gdy zechce, Landwoyt i Ławnicy sądzić będą. Komplet tego Sądu naymniey czterech formować będą, a większość zdań konkludować; Gdyby zaś równość Kresek zaszła, tedy przytomny Sądowi Woyt, a gdy Woyt przytomnym nie będzie, na ten czas Pisarz Woytowski rezolwować będzie.

Sprawy do tego Sądu należące.

1mo. **K**Ryminalne, których z samego dobrowolnego zeznania Inkarcerata sądzić nie ma, ale koniecznie w Sprawie Kryminalney świadectwa przez dwunastu Świadków wyprowadzone być powinny; i bez Landwoyta takowe Sprawy sązione być nie mogą. Tortury zaś, iako Prawem Koronnym zniesione, tak używane być nie mogą. Ten Sąd dla sążenia Spraw Kryminalnych do Wsiow, lub innych Miast ięździć nie może. 2da. O zgwałcenie bezpieczeństwa, o tumulty, bunty i krzywdy osobiste w Mieście, na Przedmieściach i Wsiach Miejskich popełnione. 3tio. O Pożogi czyli zapalenia, tudzież o szkody z zapalenia wynikłe z tym, który zapalił, albo był przyczyną zapalenia. 4to. O niezachowanie Porządku, czyli Ordynacyi względem ognia; o czym obszerniej w Artykule: O bezpieczeństwie od ognia. 5to. O urazy słowne i czci tyczące się. 6to. O wygnanie, czyli rugowanie, albo expulsyą z Domu, Gospody, Łąk, Rol, Ogrodow. 7mo. O podcięcie parkanow lub płotow, o szkody w Zbożach, Łąkach, Ogrodach. 8vo. O Kradzież, Cudzołostwo, i inne wszelkie występki i zbrodnie. 9no. Sprawy, w których *Forum* Woytowskie zapisane będzie. 10mo. O obelgę w Sądzie, lub Sądowi uczynioną z Roku danego. 11mo. Sprawy o bluźnierstwo przeciwko Bogu i Wierze Świętey Katolickiey Rzymskiey Panującey, lub Unickiey, o Apostazyą, i tym podobne.

O Sądach Potocznych Burmistrzowskich.

A By w pomniejszych Sprawach prędka być mogła sprawiedliwość, a częstym na Sądy zwoływaniem Radni w swych Handlach i Gospodarstwie przez częste oderwania uszczerbku nie ponosili, tedy Prezydent czyli Burmistrz sam tylko w Domu swoim z Pisarzem Radzieckim Sądy Potoczne każdego dnia zrana odprawować będzie.

Sprawy do tego Sądu należące.

1mo. **O** Niewycieranie sadzy, nie naprawianie Kominow, o wyrzucanie gnojow na Ulicę, i nie chędożenie Brukow przed Dcmami. *zdo.* O nie budowanie się podług wyznaczenia linii i modelu wydanego od Zwierzchności, z nakazaniem koniecznie budować się według linii i modelu. *3ti.* O nieposłuszeństwo w iakimkolwiek Ekonomicznym zaleceniu, także o niedopełnienie Ustaw trzech Porządkow. *4to.* Sprawy pod czas Targow, Jarmarkow, z kupna i przedaży wynikające. *5to.* O fałszywe Miary, Wagi i Łokcie, które obowiązany jest Prezydent nieodwłocznie sprowadzić od Kommissyi Skarbowey Koronney z Pieczęcią Skarbową, i te na Ratuszu chowane być powinny, i każdemu potrzebującemu bez opłaty do przemierzenia udzielane. *6to.* Sprawy o niewypiekanie Chleba w proporcji ceny Zboża. *7mo.* Sprawy
nie

nie przechodzące Złotych dziesięć. 87a Sprawy Appellacyjne od Cechów. 9110. Sprawy wszelkiego rodzaju z Wsiow Mieyskich wynikające, oprócz zdarzonych tamże Kryminałów, które do Sądu Woytowskiego, czyli Landwoytowskiego należeć powinny, iako wyżey. A ktoby Dekretem tego Sądu Potocznego uciążonym być się baczył; tedy Appellacyą do Sądu Radzieckiego założyć może, ale tylko od Finalnego Dekretu, która Appellacya koniecznie dopuszczona być powinna; a takowe Sprawy Appellacyjne gdy do Sądu Radzieckiego przyjdą, na ustęp Prezydent wynieść powinien. Opiekunow i Kuratorow przydawać Sierotom i Wdowom powinien. Także do Intromissyi Ławnikow każdego czasu, gdy potrzeba wyciągać będzie, na tychże Sądach Potocznych Prezydent wyznaczać ma; a chociażby nikt takowego wyznaczenia nie żądał, iednak Prezydent widząc tego potrzebę, wyznaczyć powinien.

O Sądach Radzieckich.

TE Sądy z Osob czterech Porządku Radzieckiego naymniey składać się mają. Na nich Prezydent czyli Burmistrz, w niebytności zaś iego, starszy w kolei Radny Prezydować będzie, a te Sądy dwa razy na tydzień: we Wtorek i w Sobotę na Ratuszu zrana sądzić się powinny.

Sprawy

Sprawy do tych Sądów nale- żące.

1mo. **A**ppellacyine od Sądu Potocznego. 2do. O ważność Testamentow, Działow, i wszelkich Tranzakcyi. 3tio. Sprawy względem należności Gruntow, Placow, Ogrodow, Rol, Łąk, Wygonow, Miedzow, Domow, i tym podobnych okoliczności. 4to. O sporządzenie Inwentarzow, o Kalkulacyą Opiekunow, i Kuratorow, oraz z kim będzie należało. 5to. Sprawy tyczące się porządku i Policyi Miasta. 6to. Sprawy z Handlu wynikające, tudzież o fałszowanie Towarow, i inne. 7mo. O Rachunki z Ekonomami, czyli Exaktorami Mieyskimi, lub o zdrożność ich. 8vo. Sprawy o uszkodzenie Dochodow Mieyskich, tudzież rzeczy publiczney, lub ich iakimkolwiek sposobem przywłaszczenie. 9no. O Sukcessyie, Wexle, długi słowne, i zapisane. 10mo. Sprawy, w których *Forum* Sądu Radzieckiego zapisane będzie. 11mo. O obelgę Sądowi Radzieckiemu w Sądzie tylko uczynioną z Roku dania. Ten zaś Sąd Radziecki Appellacyi do Sądow Pośredniczych Starościńskich dopuszczać będzie, i Dekreta iakimkolwiek sposobem Appellowane Exekucyi podlegać nie mogą. W Sprawach zaś nię przechodzących Złotych dwudziestu, Appellacya do Sądow Pośredniczych Surrogatorskich dopuszczona być nie ma, i Dekret Exekwować należy.

O Rodzaiach Spraw tu nie wyrażonych.

SPrawy w terażnieyszej Ordynacyi, i Rozdziale Spraw wyżej wyrażonym, czyli uczynionym nie specyfikowane, tam się sądzić mają, gdzie pierwey Process zacznie się, to iest na ktore Sądy, czyli Woytowskie, czyli Radzieckie pierwey Pozew wydany będzie.

O Sądach Pośredniczych Surrogatorskich.

STosując się do Prawa Koronnego, i zwyczajow w tym Mieście sądenia się, w Sądach Surrogatorskich dotąd używanego, Sądy Pośrednicze Starościńskie Bielskie w mocy zostawujemy; ktore Starosta sam, lub iego Surrogator sądzić będzie, a takowego Surrogatora, byle nie z Kommissarzow, ani Ekonomow swoich, wybierze zdolną i cnotliwą Osobę.

Sprawy do tego Sądu należące.

imo. **W**Szystkie Appellacyine od Sądow Radzieckich. *zdo.* Sprawy przeciwko wszystkim Urzędnikom Miasta tego, niedopełniającym powinności Urzędowych, lub o przestąpienie w którymkolwiek Punkcie ninieyszej Ordynacyi, ktore ka-
zdy

żdy Obywatel, albo Instygator Sądow Pośredniczych popierać może. 3to. O nie czynienie Rachunkow rocznych z Dochodow Miejskich i Cechowych. 4to. Sprawy zapisanego *Forum* w Sądach Pośredniczych. Oprócz zaś tu wymienionych Spraw, inne z Prostego Pozwu popierane i sądzone być nie mogą. Od tego Sądu Pośredniczego Appellacya do Sądow J. K. Mci Assesorskich Koronnych iść może. Lecz w Sprawach prawnych nie przechodzących Złotyeh Polskich dwieście, Appellacya dopuszczona nie będzie, i Dekret exekwowany być powinien.

O Processie w Sądach wyżej wyrażonych.

CHcąc, aby iak nayprędszą Sprawiedliwość pragnący iey wtym Mieście osiągali, i na długie Processa wydatkami nie wyniszczali się, Proces skracamy tym sposobem: 1mo. Pozwanie na Sądy potoczne, słowne tylko być ma, to iest: Prezydent na skargę każdego, lub doniesiënie Instygatora, poszle Woźnego do obwinionego, aby na godzinę wyznaczoną stanął, i sądownie odpowiedział. 2do. Pozwanie na Sądy Radzieckie w sprawie nie przechodzącej Złotyeh czterdzieści, słowne, iako wyżej, być ma. 3to. W większey wartości Sprawach, Pozew wydany, i Relacya wydanego Pozwu zeznana być mają. 4to. w Sprawach do Sądu Landwoytowskiego o słowne urazy, i mnieysze wiolencye, słowne Zapozwanie, iako wyżej, następować powinny. 5to.

W wię-

W większej okoliczności Sprawach, Pozew na piśmie wydawany być powinien. *6to.* Pozwy wydawane na Papierze stęplowanym pisać należy.

O Dekretach i Kondemnatach.

W Sprawach o proste Długi, Kalkulacye, o gwałtowne wybicie czyli expulsyą z Domu, Placu, Rol, Ogrodow, Łąk, niemniej w Sprawach uczynkowych wszelkich, jedna Kondemnata będzie zupełną konwikcyą, i po jedney Kondemnacie w Sprawach uczynkowych Inkwizycyi potrzebujących, też Inkwizycya i z niey Dekret finalny zaoczny, w Sprawach zaś Inkwizycyi nie potrzebujących, Dekret zaoczny finalny nastąpić powinny. A gdy Strony stawią się w Sądzie, tedy w tych Sprawach wzmiankowanych Dylacya żadna iść nie powinna, ale Sprawa niezwłocznie osądzoną, i jeżeli Inkwizycye potrzebne, zaraz słuchane, i Dekret finalny ferowany być mają. W Sprawach zaś o Sukcessye, Działy, ważność Tranzakcyi, i innych większey wagi, dwie Kondemnaty tylko nastąpić powinny, a na trzecim Terminie Dekret zaoczny ferowany i exekwowany będzie. A gdy Strony stawią się, tedy w takowych Sprawach szczególnie Dylacya do wyszukania Dokumentow, a jeżeli Przysięga zachodziłaby, Dylacya choroby do Niedziel dwoch dozwolone być mogą. Inne zaś, iako zwłokę czyniące sprawiedliwości, uchylamy.

Exekucya Dekretow.

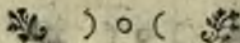
GDy pozwany Dekretowi zaocznemu, lub finalnemu nie appellowanemu zadosyć nie uczyni, tedy zaraz Intromissya do Dobrego przez Ławnikow dana będzie, i Powod w spokojney Posesyi Dobr podanych zostanie aż do satysfakcyi.

Należytość Sądowa w wszelkich Jurisdykcyach, i Kancellaryi Woytowskiej i Radzieckiej.

	Grzy:	Złot:	Grosz:
Od Dekretow wszelkich Sądowi	-	-	15
Od zapisania Kondemnaty kaźdey Sądowi	-	-	7 $\frac{1}{2}$
Od Extraktu puł arkusza zapisanego, procz Papieru stęplowanego, Pisarzowi	-	-	7 $\frac{1}{2}$
Od arkusza kaźdego Extraktu na kaźdey facyacie wierszy dwadzieścia cztery małego	-	-	15
Od napisania Pozwu przez Pisarza temuż	-	-	6
Od Relacyi położonego Pozwu, Wizyi, Obdukcyi Pisarzowi	-	-	7 $\frac{1}{2}$
Od przyięcia Manifestu Pisarzowi	-	-	7 $\frac{1}{2}$
Od Donacyi na wartość Złotycho, lub naywyższy Summy Burmistrzowi	-	-	20

Od

	Grzy:	Złot:	Grosz:
Od Roboracyi Kontraktu każdego Pisarzowi - - - -	-	-	6
Od zapisania Kwitu każdego Pisarzowi - - - -	-	-	10
Na zniesienie Kondemnaty w Sądach Potocznych otrzymaney Stronie - - - -	$1\frac{1}{2}$		
Na zniesienie Kondemnaty w Sądach Woytowskich i Radzieckich otrzymaney Stronie -	3		
Sądowi połowa - - - -	$1\frac{1}{2}$		
Od Deputacyi do Intromissy Burmistrzowi - - - -	-	-	15
Daiącym Intromissyą Ławnikom, których dosyć będzie dwóch, jeżeli w Mieście po - - - -	-	-	15
Jeżeli na Wieś pojadą po - - - -	-	1	
Woznemu od Publikaty, także od słownego Pozwu - - - -	-	-	2
Temuż od wyniesienia Pozwu w Mieście - - - -	-	-	3
Na Wieś - - - -	-	-	15
<i>Jurisfidelibus</i> od sporządzenia Inwentarza Dobr ruchomych i nieruchomych po zmarłych, Wdowcom lub Wdowom; także w Administracyą Opiekunów lub Kuratorów idących, każdemu po - - - -	-	2	

	Grz :	Złot:	Grosz:
Pisarzowi od pisania na Original od każdego arkusza - - - -	-	-	6
Od Pieczęci Radzieckiej, albo Landwoytowskiej na każdy Ex- trakt - - - -	-	-	3
Prezydent od podpisu swego na Extrakt, gdy kto żądać będzie, żadney opłaty brać nie może.			
Od Inkwizycyi, to iest od wy- słuchania każdego świadka -	-	-	12

Dalszy Porządek i Ustawy Miasta.

Obowiązki Opiekunow i Kura- torow.

Opiekunow, lub Kuratorow od Prezydenta wyznaczonych, najpierwszą będzie powinnością: Inwentarz rzeczy ruchomych i nieruchomych w przytomności dwoch Radnych, od tegoż Prezydenta wyznaczonych spisać wiernie i dokładnie. Rzeczy zepsuciu podległe przez publiczną Aukcyą sprzedać, a kwotę za nie zebraną na Procent ulokować. Dobra zaś nieruchome więcey dającemu zaarędownać; Sieroty w opiece swojej będące, podług sposobności i majątku, edukować. Ciż Opiekuni i Kuratorowie co rok o wyznaczenie do wysłuchania siebie Rachunku z Prowentow, Radnych u Ma-

u Magistratu prosić będą; A wyznaczeni Radni po wysłuchaniu Rachunku Opiekunow, lub Kuratorow, wnidą w poznanie, jeżeli ciż Opiekuni, lub Kuratorowie obowiązkow swoich nie zaniedbują; A jeżeliby zdrożność upatrzyli, Magistratowi doniosą; który kazawszy natychmiast zapozwać Opiekunow, lub Kuratorow niedbałych, albo kogokolwiek bądź krzywdzącego Sieroty, Sprawę tę niezwłocznie bez wszelkich Dylacyi i wybiegow rozsądzi. Opiekunow, lub Kuratorow odmieni, onym pilność surowo zaleci, i opiekować się przyzwoicie Sierotami do wzrostu ich zupełnego nakaze.

Spokojność wewnętrzna w Mieście. Względem ktorey moc i powaga Landwoyta.

Jako spokojność publiczna od zachowania ścisłego obowiązku Religii i obyczajności uczciwego życia, samey naturze ludzkiej przyzwoitego, zawisła, i jest rzodłem wszelkiej szczęśliwości w ludzkim społeczeństwie, tak tego, aby Landwoyt z pilnym natężeniem przestrzegał, niniejszą Ordynacją zostaje obowiązany; i przeto przestrzegając spokojności i obyczajności publiczney w Mieście i Wsiach do Miasta należących, iak najwarownięj ubespiecząć powinien, aby się nic zdrożnego, a tym bardziej kryminalnego przeciwko ECGU, Religii Panującej Katolickiej Rzymskiej, i Uni-

i Unickiey Ruskiey, tudzież obyczayności Chrześciańskiej nie działa. A ponieważ Jmć Xiądz Walenty Korzeniewski Podproboszczy Kościoła Parafialnego Łacińskiego Bielskiego zażądał się przed nami o odwodzenie od prawdziwey Katolickiey ziednoczoney Religii na Nieunitach pokazane, iż wiele Ludzi prostych iuż to przez Małżeństwa odmienney Religii łączące się, iuż przez uczęszczanie Unitow na ich Nabożeństwa, a ztąd zapatrowanie się na powierzchowne tylko Obrządki, i nie rożnić na pozor zdaiące się, a nie umiejąc poznać istotney prawdy Wiary Świętey Katolickiey Rzymskiey, iuż naostatek przez posyłania dzieci Uniackich do Szkoły Nieunitow, a od nich przez ławne młodego napoienie od Kościoła Katolickiego odstępujących, a to przeciwko Prawu, to iest Konstytucyi 1768. Roku nastąpioney: O Małżeństwach w obecności Parocha *Neosponsæ* łączyć się mających, i wychowaniu Potomstwa, Synow mianowicie za Oycą Obrządkiem, a Corek za Matki Obrządkiem iść mających; niemniej przeciwko Dekretowi Assesorskiemu Roku 1700. w Sprawie Kościoła Katolickiego z Miastem ferowanemu, tak iako i na ow czas nie mało Katolików od Wiary prawdziwey i niewątpliwey w Kraiu Panującey Katolickiey odwiezionych zostaje. Przeto zapobiegając wewnętrznym niespokoynościom ztąd naybardziej wynikającym, stosując się do Prawa i Dekretu J. K. Mci Assesorskiego, zakazujemy: aby Dyzunicy Bazylianie dzieci Katolickich Uniackich, podług wyroku tegoż Dekretu wyżey wspomnionego, do Szkoły swoiey nie przyjmowali, Sakramentow Katolickom'

kom Unitom nie administrowali, tym więcęcy Kato-
 likow Unitow do Wiary swojej Dyzunickiey nie
 namawiali, i od Unii nie odciągali, pod rygorem
 w Dekrecie Assesorskim, wyżey mianowanym, opi-
 sanym. Nadto sposobem w Dekrecie pomienionym
 przepisany ostrzegamy, aby Apostatowie, którzy
 się w tym Mieście znajduią, od Publikacyi tego
 wyroku w dwóch Miesiącach do Wiary S. Katoli-
 ckiey Unickiey, pod rygorem Dekretu pomienio-
 nego i Prawa, powrocili się. Obywatele zaś Mia-
 sta tuteyszego i Wsiow do niego należących,
 Obrządkow Łacińskiego i Ruskiego Unickiego nie
 powinni dawać dzieci swoich do Szkoły Nieuni-
 tow, a to pod karą siedzenia Wieży Ratuszney
 przez tygodni cztery, nieodpuszczenie w Sądzie Land-
 woytowskim wskazać mianą. Prezbiterow Cerkwiow
 Unickich, nayobowiązanszą iest powinnością: prze-
 strzegać Parafianow swoich, iżby na Nabożeństwa
 do Dyzunitow nie uczęszczali, i żadnego w Obrząd-
 kach Duchownych społeczeństwa mieć nie ważyli
 się. A iezeliby w tey okolicznosci upatrzyli kto-
 rego z swych Parafian nieposłusznego, tedy do
 Sądu Woytowskiego, czyli Landwoytowskiego do-
 nieść powinni; w których Sądach taki obwiniony
 i przekonany, za czyiąkolwiek Delacyą, iezeliby
 Prezbiterowie niedbalemi byli, karą cielesną i pie-
 niężną podług przewinienia ukaranym być powi-
 nien. Y to niemniej do obowiązkow Landwoyta
 będzie należało: zwadliwych i kłocących się Lu-
 dzi strofować prywatnie, i publicznie napominać,
 występkow i złego życia dostrzegać, i o nie In-
 stygatorowi pożywać do Sądu swego kazać; i prze-
 kona-

konanych o występki i złe życie karać. Wszystkim Mieszkańcom ma moc przykazać Landwoyt, aby onemu Raporta o przybyłych loźnych do Miasta Ludziach czynili, a któryby z Mieszkańców czyli to Mieyskich i przed-Mieyskich, lub też Wieyskich do Miasta należących, nie posłusznym był, za pierwszym trzema, za drugim sześciami, a za trzecim razem dziewięcią Grzywnami i karą cielesną ukarany być ma. Landwoyt zaś wszeikich loźnych Ludzi do Miasta przybyłych, o którym go Raport zaydzie, pilnie examinować, o Paszporcie, Testimonium, gdzie służył, i o sposobie życia wypytać, niepodeyranym i mającym Zaświadczenia, służby pozwolenie, albo bawienia się w Mieście, albo dalszego wędrowania dać. Podeyranym zaś o ucieczkę, kradzież, albo inne zbrodnie, imać i zatrzymywać powinien; a przy takim jeżeliby się jakie rzeczy kradzione, lub gwałtem odebrane być okazały, Regestrem spisać i na Ratuszu ulokować, i o tym pod czas Targu Woźnemu obwołać kazać, a dla dalszey wiadomości w Gazety włożyć; a czyia szkoda w kradzionych, lub gwałtem zabranych rzeczach byłoby się okazała, ten wszelki koszt podjęty powrócić, i Winowaycę odebrać będzie obowiązany. Proźniaków żebrzących, a pożywienie sobie wyrobić mogących, aby w Mieście nie było, do postrzegania i władzy Landwoyta będzie należało; który zniósłszy się z Prezydentem Miasta, wszystkich ubogich w Mieście bawiących się przebrakować ma; a którzy znaydą się niedołączni, wyrobić sobie pożywienia nie mogący, tych Regestr spisawszy pozwole-

zwolenie onym na piśmie każdemu z osobna, że żyć z iałmużny w Mieście mogą, da: Zdrowych zaś, a leniwych i wyrabiać chleb sobie mogących, albo do robot zabierać, albo z Miasta rugować będącie.

Pomnożenie i Ozdoba Miasta.

DOmowi żaden Obywatel nie będzie mógł budować, ani murować bez oświadczenia Prezydentowi, a ten z Ławnikami, czyli iednym Ławnikiem wyidzie na miejsce czyli Plac, i tam od czoła Ulicy wyznaczy linią, oraz i model na murowanie, lub budowanie Domu, a te modele zechce sporządzić i dać Prezydentowi Zwierzchność Starościńska. Dom nowy kto Rolą mający wybuduje, w czwartey części na rok ieden od Podatku wszelkiego, a nie mający Roli, Handlem lub Rzemiosłem bawiący się, na lat trzy zupełnie wolnym zostanie. Place w Rynku i na Ulicach pryncypalnych, iako to: Szerokiey i Kłopotowskiey, Knyszyńskiey, Brzeskiey, i części Litewskiey ciągnącey się od Domu Woytowskiego do Ulicy Knyszyńskiey, węższe być nie mogą kupowane, i Domy na nich węższe od Ulicy stawiane, iak łokci ośmnaście, i to według modelu wydanego. Z tey okoliczności, w przypadku gdyby wielu Sukcessorow do Placow, lub Placu było, tedy takowe Place od Ulicy na mniejszą szerokość dzielone być nie mogą, iak tylko po łokci ośmnaście; a po Wydziele iezeliby liczba Sukcessorow przewyższała

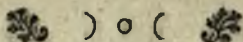
liczbę takowych Placow, tedy z takowych Placow, podług zwyczaju tego Miasta, młodszy kupią starszych. Pustych Placow w Rynku i na Ulicach pryncypalnych gdy który Dziedzic nie zabuduje w przeciągu trzech lat, tedy będą na skupie od chcącego zaraz budować się, a to za poprzedzającą Taxą, do ktorey Prezydent z dwoma Ławnikami Urzędownie przystąpić będzie obowiązany nieodwłocznie. Puste Place w Rynku i Ulicach pryncypalnych, na których Budynki zdawna były, nie mogą być na Ogrody obracane i zasiewane, ale kto ma nadto, niech przeda. A gdyby kto zasiewał takowe Place, i przedać niechciał, tedy każdy chcący się budować uda się do Prezydenta o Taxę Placu takowego, pieniądze złoży, i budować się może bez wszelkiej przeszkody. A gdyby Prezydent, nie czyniąc zadosyć niniejszey Ordynacyi, Taxę czynić niechciał, na ten czas Zwierzchność Starościńska to wykona. A ieśliby nie znalazł się nikt do kupienia i zabudowania Placu pustego w Rynku, albo pryncypalnych Ulicach, tedy Prezydent zgromadziwszy na Schadzce Izbę Radziecką, iednego z pomiędzy Radnych, lub Landwoyta obiorą, ktoremu zabudowanie Placu pustego, lub wymurowanie na nim Domu zlecą. Assygnacyą do Kassy na wydatki potrzebne wydadzą, robociznę potrzebną do tegoż budowania, albo murowania ze Wsiow uregulują. A tak wystawiony, lub wymurowany, podług modelu iednak, Dom, gdyby nie mógł być za gotowe razem pieniądze przedany, tedy kwota za niego przychodząca od kupującego, Ratami wypłacana być może; a ie-

śliby

śliby się i tak nie trafiło, tedy zaarędowny na Mieyski Prowent przez publiczną Aukcyą być powinien. Domy zdezolowane w Rynku i na Ulicach pryncypalnych mają być poprawione, albo nowo wybudowane, a to w roku iednym. A gdyby kto tego nie uczynił w czasie determinowanym, tedy po wyściu trzech lat, rachując od Obwieszczenia przez Urząd Radziecki w Aktach zapisanego, zostanie na skupie; a chcący się zaraz budować, Taxę sprawiedliwą Urzędową zapłaci przeszłemu Dziedzicowi budować się niechcącemu, albo nie mogącemu.

Ubezpieczenie od Ognia, i Ozdoba.

DAchy na Domach i innych Budynkach w Rynku całym koniecznie Dachowką, w Ulicach zaś pryncypalnych wyżej wzmiankowanych przynajmniej Gętami, w innych zaś mniejszych Ulicach dranicami pokryte być mają; czego Prezydent dostrzegać powinien. Kominy Domow w Rynku i Ulicach pryncypalnych mają być z fundamentu murowane, a w innych Ulicach nadmurowane na wierzchu, i wewnątrz dobrze opatrzone. Przytym dla ubezpieczenia od ognia i ozdoby Miastą, stanowimy: aby każdy przed swoim Domem tyle sztuk drzewa Lipowego, bądź Kasztanowego posadzić i mieć starał się, ile, i w którym mieyscu Geometra rozmierzając Miasto wyznaczy. Za Miastem zaś Trakty publiczne przez Grunta Mieyskie idące, przez Geometrę wypro-

stawiane być mające, aby takimiż drzewem przez każdego dziedziczącego, lub posiadającego Grunt wysadzone były, za rozrządzeniem i przykazaniem Prezydenta.

Porządek dla przypadku Ognia.

DOświadczenie uczy, iako Miasta i Wsie nie mające porządku od przypadku ognia, częstokroć w perzynę idą, a Mieszkańcy nie uprzedzający niebezpieczeństwa ogniowego, po czasie strat poniesionych żałują; przeto dla publicznego bezpieczeństwa od pożaru, nayprzód uprzedzające przypadek rozrządzenia czyniemy. Każdy Gospodarz w Domu swoim iak nayporządniejszy komin, podług wyżej wyrażoney Ustawy, mieć powinien; do tegoż komina drabina na dachu leżąca, a na dwoch słupach wsparta, przez każdego Gospodarza sporządzona być ma, Kominy aby zawsze na Wiosnę oporzędzane i oblepiane, a co tydzień wycierane z sadzy były. Z ogniem bez latarni, lub nakrycia, także z lulką kurząc tytuń nikt po Ulicach niech się chodzić nie waży, domowy, ani podróżny; taki bowiem doniesiony do Landwoyta, nieodwłocznie i nieodpuszczenie karany być powinien. Czego Dozorca i Poddozorcy ogniowi naypilniey przestrzegać powinni, a nieposłusznych niniejszey Ustawie do Landwoyta pozywać. A że częstokroć przypadki mimo nayusilnieyszą ostrożność trafiaią się, przeto ustawuiemy nayprzód: aby wody podczas przypadku ogniowego nie brakło,

kło, Studnia publiczna w Rynku z kołowrotem ręcznym i dwoma kubłami okutemi na łańcuchach żelaznych zawieszonemi, daszkiem czerwono malowanym okryta, kosztem Kassy Mieyskiej niech będzie sporządzona, czego iak nayprędsze uskutecznienie Kommissya Landwoytowi zaleca, pod karą na przyszłym Terminie z Limity przypadającym wskazać mianą. Studnie u kogo się znajdują prywatnie własne, na pułtora łokcia od ziemi ocembrowane, i należycie utrzymywane być powinny, i nikt pod czas pożarów z swej studni wody bronić nie ma. Ktoryby zaś Gospodarz był tak ubogi, iżby nie był w stanie swej studni reparować, tedy cała Ulica, na ktorey mieszka, pomoc Gospodarzowi owemu powinna, do czego przynaglic powinien niechęcych Dozorca ogniowy.

O Narzędziach do gaszenia Ognia.

Stażwi dziewięć żelazem okutych i umalowanych, z pływaczami na wierzchu krzyżowemi, na saniach, kosztem Kassy Mieyskiej mają być nieodwłocznie sprawione. Z tych dwie na Rynku, a po iedney na Ulicach pryncypalnych mają być ulokowane, ktore każdej Ulicy Poddzorcy Landwoyt z Dozorcą w dopilnowanie odda, aby nigdy każda Stążiew bez wody nie była, ale kolejno od Gospodarzow teyże Ulicy co tydzień dawna woda odlana, a świeżą wodą napełniona była. Rynkowe zaś Stążwie od Gospodarzow Rynkowych także kolejno co tydzień odlewane i napełnione być powin-

powinny. Zimą zaś wszystkie pomienione Stągwie prożne dnem do gory wywroczone być mają, aby tak do użycia zgodnemi były. Procz tych Stągwi dużych i publicznych, każdy Gospodarz przy drabinie do komina sporządzoney, mniejszą Stągiew wody zawsze pełną mieć powinni. J. W. Jmć Xiądz Biskup, iako Proboszcz Bielski, tak dla bezpieczeństwa własnego zabudowania, iako i dla publicznego dobra, ktore pewnie szacuje, nie wymowi się od rozkazania Obywatelom na Poświętnym mieszkającym, aby podobnie Stągiew iedną publiczną w Ulicy swojej na saniach stojącą, i każdy znowu mniejszą prywatną przy drabinie do komina sporządzoney stojące posprawiali, i pilność, iaka się Miastu przepisuje, mieli. Rownie także i inne Duchowieństwo, iako to Oycowie Karmelici, OO. Prezbiterowie Unici, iako też i Bazylianie Dyzunici, po iedney Stągwi sprawić, i o nich pilność mieć nie wymowią się; ile gdy to jest i będzie powszechnym ubezpieczeniem całości wszystkich w Mieście mieszkających. Cechy trzy ninieyszą Ordynacyą zachowane, każdy z nich po iedney Sikawce blaszaney, po trzy Bosaki i po dwa Wiadra sprawią, i u swoich Cechmistrzow złożą. Prezydent także kosztem Kassy Mieyskiej Sikawkę blaszaną iedną, Bosakow dwa, i Wiader dwie sporządzić obligowany, ktore na Ratuszu chowane być mają.

sporządzić obligowany
— fakturę na fakturę
obowane

Rozpo-

Rozporządzenie sposobu ratowania pożaru.

Wszystkie trzy Porządki obierać będą większością głosów Dozorcę ogniowego, którego teraz obrała Kommissya na lat trzy, P. Andrzeia Szyszkiewicza. Ten Dozorca będzie obligowanym czynić Rapport Landwoytowi, od którego dependować będzie, o stanie narzędziow ogniowych z Regestrem ich, tudzież o dopełnieniu Ordynacyi. Landwoyt zaś Zwierzchności Starościńskiej raportować będzie. Tenże Dozorca z dolożeniem się Landwoyta, w każdej Ulicy Poddzorcę obierze, a wybrany wymawiać się nie będzie mógł, pod karą zapłacenia sześciu Grzywien do Kassy Mieyskiej. Każdy Poddzorca donosić powinien Dozorcy opieszalych swej Ulicy Mieszkańcow, lub niedopełniających niniejszey Ordynacyi, a Dozorca takich pierwey napomnieć, a nieposłusznego zapozwać do Sądu Landwoytowskiego powinien, który Sąd ukarawszy trzema Grzywami, natychmiast dopełnienie obowiązku nakaze. Nadto Landwoyt co kwartał wyznaczać będzie Obywatela w każdej Ulicy, iednego konia mającego, do przystawienia w przypadku ognia Stągwi ulicznej, dając na piśmie Ordynans w te słowa: „ NN. (Imię i Przewisko wyrażając) Mieszkaniec Ulicy N. w kwartale N. powinién przystawić Stągiew z wodą w przypadku ognia iak nayprędzey.” Mający zaś taki Ordynans, jeżeliliby mu oddalić się przyszło z Miasta, Sąsiada uprosić na czas nieprzy-

tomno-

tómności swoiey powinien, i onemu Ordynans oddać. Prezydent do Sikawki Ratuszowey, Bosakow, i Wiader, także z rownym obowiązkiem na kwartał wyznaczać powinien. Cechmistrze podobnie na Schadzках swoich, iednych do Sikawek, drugich do Wiader, trzecich do Bosakow wyznaczą. Niemniej Cech Garbarski i Szewski, procz wyznaczonych do Sikawki, Wiader, i Bosakow Cechu swego, wyznaczę ieszcze dziesięciu do pilnowania rzeczy z Domu goraiącego, wyniesionych. Nadto Dozorca w kaźdey Ulicy, nie tykaiąc tych, którzy iuż przez Cechy będą wyznaczonemi, wyznaczę iednych do wynoszenia rzeczy z Domu zagozrałego, drugich do noszenia wody, trzecich do zalewania ognia, czwartych do pilnowania Domow przyległych; a takich wyznaczonych Regestrem spisze, z których ieden u siebie zatrzyma, a drugi Poddozorcy odda. Kaźdy przytym Mieszkaniec maiący konia, powinien mieć i beczkę wodą zawsze napełnioną, i wiadro, których podobnież Dozorca Regestrem spisze. A że te wszystkie przysposobienia nie byłyby skutecznym ratunkiem w przypadku ognia, w nocy. pod czas spiących Ludzi trafić się mogącego, przeto ustanawiamy: aby Magistrat trzech Strożow nocnych koleię od kaźdego Mieszkańca, chodzić i pilnować noc całą maiących, postanowił. Ci Stroże nocni w dependencyi będą Dozorcy ogniowego, dwóch z Miasta koleię, a trzeci ze Wsiow Mieyskich także koleię przestrzegać będą, aby nikt nietylko z ogniem bez latarni, i z lulką po stodolach, stayniach, i innych budowiskach nie chodził, ale nadto złodzieia,

ieze-

ieżeby się trafił, imać i do więzienia sadzać powinni. A ieżeby kiedy spiących i niedopełniających powinności swoich, tych Strożow dostrzedz zdarzyło się, Dozorca onych ukarać moc mieć będzie.

Przypadek Ognia.

STroże nocni postrzegłszy gdziekolwiek bądź w Mieście ogień zaięty, dwa z nich budzić Ludzi w tey Ulicy, a trzeci do Dzwonow na gwałt dzwonić, iak nayprędzey biecć powinni; a tak obudzeni każdy do swoiey powinności stawić się powinien. Naypierwsi tey Ulicy Mieszkańcy, każdy podług wyznaczenia od Dozorcy, od ratowania Ludzi i rzeczy ratunek zaczynać powinni. Stągwie Rynkowe iednę Prezydent swoiemi, lub stoyki koñmi, drugą Poczta swoiemi koñmi, uliczne zaś każdy, podług wyznaczenia Landwoyta, niemieszkanie do gaszenia ognia przystawiać powinni. Cechy podobnież z swemi narzędziami i wyznaczonemi do nich Ludźmi przybywać mają. Dzieścięciu z Cechu Garbarskiego i Szewskiego, do pilnowania z Domu wyniesionych rzeczy wyznaczeni, powinności swey dopełnią. Prezydent z Radnemi, i Landwoyt z Ławnikami i Gminnemi do czynienia dyspozycyi i regularnego ratowania przyspieszą. Na dalsze mieysca, gdzieby wiatr ogień zanosił, bacžność mieć będą, i szerzeniu się ognia wczęsnie przez posyłanie Ludzi z narzędziami zapobiegać. Dyspozycya w takim razie naywyższa

G

Land-

Landwoyta i Dozorcy ogniowego będzie; Wszyscy onych pod ow czas słuchać, i rozkazy wypełniać mają bez wymowki. Radni, Ławnicy i Gminni pomocą będą Landwoytowi i Dozorcy w przyspieszeniu wykonania dyspozycyi, i naganianiu leniwych do ratunku. Stągwie z wodą gdy przyspieszą, tak udysponują, aby z iednych ogień gaszono, z drugich dachy poblizsze polewano, iżby się nie zagorzały. Reszta dyspozycyi, ktorey w takiej okolicznosci częstokroć przepisać nie można, od rostopności Landwoyta i Dozorcy ogniowego zależy. Po ugaszeniu ognia Dozorca przy pogorzeliu strożą zostawi, aby się ogień od wiatru nie rozżarzył i nie wybuchnął. Po każdym razie ognia, Landwoyt z Ławnikami na Sądy swoje zasiadłszy, inwestygacją przysięgłą uczyni, zkaż się, i z iakiey przyczyny ogień wszczął, tudzież kto pierwey do ratowania stanął, a kto nie stanął; i jeżeli wszyscy wyznaczeni powinności swoje wykonywali, i nieleniwie; Z takowey Inwestygacyi każdego z narzędziami wyżey opisanemi nie stawaiącego do ratunku, a stawać według rozporządzenia powinnego, ukarze; zaś każdemu przychodzącemu z Stągwiemi, rostopnie i nie leniwie ratuiącemu, nadgrode podług następuiącego wyznaczenia naznaczy.

O Karze i Nadgrodzie.

KTo pierwszy z Stągwią przyiedzie, weźmie nadgrody z Kassy Mieyskiej Złotyeh ośm; kto z dru-

z drugą, Złotych sześć; kto z trzecią, Złotych cztery; kto z czwartą, Złotych dwa; a innym spóźnionym wcale nic, owszem nagana. Ktoby zaś Stągwi będąc wyznaczonym nie dostawił, zapłaci do Kassy Mieyskiej Złotych dwadzieścia. Od kogo ogień pokaże się, osobliwie z komina złego, lub niewytartego z sadzy, taki wieży powinien siedzieć Niedziel dwie, i procz tego za każdy budynek sąsiedzki spalony, tydzień wieży; a jeżeliby się pokazało, że z lulki pożar zaczęty, w dwoy nasob kara powiększona być ma. Po takowym ukaraniu całe Miasto ma dopomocz Pogorzelcom do budowli; każdy bowiem Mieszkaniec przywieść iedną sztukę drzewa obowiązany zostanie, a w przypadku znaczney części zgorzenia Miasta, Urząd Radziecki z Mieszczan i Mieszkańców Wsi ma dać pomoc; co się w podobnym przypadku ma rozumieć i o Wsiach.

O Czeladzi słuźney, i o szkodach Polnych.

Ponieważ Magistrat i Pospolstwo Miasta Bielska wniesli skargę, że Czeladzi roboczey urządzenie na rok późniey iak indziej, bo dopiero na trzy Krole Ruskie zaczynać się zwykło; i niżeli onych Gospodarz ugodzić może, wiele trudności użyć musi; a nadto iuż po ugodzeniu ieszcze Niedziel kilka na próżnowaniu trawią, niżeli do zmowioney słuźby przystąpią; słuźąc zaś gorzałki po trzy razy na dzień wymagają; niektorzy do tego Gospo-

darze psując Czeladź, wyżey im nad zwyczaj tego Miasta zasług postępują. Znayduie się też przytym wielu, ktorzy samym proznowaniem w Mieście i po Wsiach się bawią, a służyć niechcą. Przeto stanowiemy nayprzod: aby Czeladź każdego Gospodarza przed Bożym Narodzeniem na Niedziel dwie, ieżli daley służyć będzie, uwiadomiła, a po uczynioney umowie, między Bożym Narodzeniem a Nowym Rokiem każde do swego Gospodarza udawało się. Gdyby się zaś kto z Czeladzi zwlekając czas nie zmowił przed Nowym Rokiem, a po nowym Roku ważył się bawić proznowaniem i pijaństwem, taki zaskarżony przez kogożkolwiek na Sądy Potoczne Prezydenta, ukaranym zostać powinien. Powtore, płace dla Parobkow i Dziewek, podług dawnego zwyczaju tutejszego Miasta, Magistrat ułożyć ma, nad którą płacę przez Magistrat ułożoną nikt wyżey nic w Mieście, na Przedmieściach i po Wsiach postąpić nie powinien, pod karą zapłacenia dziesięciu Grzywien do Kassy Mieyskiej. Zwyczaj przytym dawania Czeladzi po trzy razy gorzałki na dzień, iako wciągający w nałog pijaństwa, na zawsze znosimy, i pod karą przez Prezydenta wskazać mianą zabraniamy. Proźniakow przytym służyć bez przyczyny niechających, albo Gospodarza bez słuszney także przyczyny rzucających, i lekkim tylko chlebem bawić się chcących, Prezydent, lub Landwoyt, iako wyżey opisano iest, do fabryki; lub naprawiania brukow i drog zabierać ma, albo też do werbujących za Zolnierzy oddawać. Potrzecie: iż wielu domowym chlebem żywionych na sam czas

robo-

roboczy za granicę, lub na Ukrainę wychodzić zwykło, z kąd potym wszystko straciwszy same ubóstwo, a częstokroć i zaraźliwe choroby do Miasta i Wsiow przynoszą; przeto zakazujemy, aby nikt bez Zaświadczenia Prezydenta na piśmie, ani za granicę, ani na Ukrainę wychodzić nie ważył się, a to pod utraceniem Dziedzictwa, i co zostawiać będzie; tudzież ukaraniem krewnych takowego wyścia dozwalaających. Co się tycze Kośników i Zeńców, zapłata onym w całym Mieście i w każdej Wsi iednakowa być powinna; postanowienie zaś iey ceny (nie wyższej nad tę, która w poblizszych Szlacheckich Dobrach w czasie takowej robocziny pokaże się) do Magistratu należeć będzie. Toż się ma rozumieć o wszelkich najemnikach, ktorym płaca, podług ciężaru i czasu, powiększać się, lub umniejszać powinna. A gdy Magistrat cenę ułoży, i onę obwieści, gdyby który z Obywatelów i Mieszkańców iawnie, lub potaiemnie wyższą cenę postępować ważył się, takowego Magistrat, za dowiedzieniem i delacją czyiążkolwiek, Grzywnami, a najmującego się więź ukarać ma. Ze zaś młodzież z końmi i wołami na noclegach bywająca, wielkie krzywdy w Grochach przez wrywanie, w Zbożach i Łakach przez wypasanie, i worami wynoszenie Gospodarzom czynią; Gospodarze zaś sami nie czekając, aż wszyscy z pola posprzątaią, Inwentarze na rżyska po między niewyżęte ieszcze Zboża naganiaią, i drugim w Zbożach szkody czynią; zaczym takowych, za doniesieniem przestępstwa, podług każdego w tey mierze stanu i wieku, Prezydent na Sądach Potocznych

tocznych ukarać powinien. A że znajduią się i takowi, którzy wszelkie dobytki samopas puszczając w Zbożach i Łąkach szkody czynią, przeto takowe dobytki zaimowane być mają, i do Prezydenta zapędzane, a Prezydent zesiawszy na otaxowanie uczynioney szkody, onę nadgrodzić każe, a od wypuszczenia konia, lub bydłęcia wszelkiego, od iedney sztuki groszy dwadzieścia pięć, od swini iedney sztuki groszy ośm, od gęsi iedney groszy trzy, zapłacić do Kassy Mieyskiej nieodpuszczenie nakaże. Gdzie zaś blisko przy końcu Ulic Zboże iakiekolwiek zasiewać się zwykło, lub Łąka zatykana, procz wypustow ogulnie Miastu danych, ktorych ani zaorywać, ani zatykać nikt nie powinien, tam staraniem Prezydenta przy końcu Ulic takowych, kołowroty na lato sporządzone być mają, i Stroża do zamykania i odmykania ugodzona. Gospodarz każdy aby świń przez lato nie trzymał, ale one do ugodzonego od Miasta Pastucha wyganiał, każda oraz Ulica aby do gęsi pastuszka chowała, Prezydent animadwersyą mieć będzie i powinien.

ROTY PRZYSIĄG.

Przysięga Radziecka.

JA N. Przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Troycy Świętey Jedynemu, iż Nayiasniejszemu KROLOWI Polskiemu Panu naszemu, oraz Miastu temu wiernym będę; Sprawy do Sądu Radzie-

dzieckiego przychodzące, podług BOGA, sumnienia, Prawa, i Dowodów rozsądzać, i na tym Urzędzie zasiadając, czyli to w Sądach, czyli Schadz-kach publicznych, Sprawiedliwość równie wszystkim, tak bogatym iako i ubogim, Sąsiadom i Goscim czynić, niesprawiedliwość oddać i nie-szczyć; Praw, Przywilejów, i pospolitego pożytku Miasta strzedz i pomnażać będę. Sekretnu Izby, kto iakie dał zdanie, nie wydam, uszczerbku Do-chodów publicznych nie dopuszczę, i z tych Do-chodów bez wiadomości i rezolucyi trzech Porząd-ków sobie nie przywłaszczę. Sierot i Wdow podług możliwości bronić, i cokolwiek do Urzędu tego należy, stosując się do Ordynacyi Miasta tego, wiernie dopełniać będę. A tego wszystkiego opu-ścić niechcę dla przyjaźni, miłości, boiaźni, da-row, guiewu, pokrewieństwa, albo inney rzeczy; tak mi Panie Boże dopomóż.

Przysięga Prezydenta.

JA N. Przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Troycy Świętey Jedynemu, iako sławy, po-żytku, pokoju, Praw, i wolności Miasta tego z poradą i pomocą Rady bronić będę, nikomu w Po-datkach i powinnościach folgować, i nikogo nad słusność uciążać nie będę, a odprawując Sądy po-toczne, w nich Sprawy przychodzące podług BO-GA, Prawa, i sumnienia rozsądzać będę. Z Do-chodów publicznych nic więcej nad wyznaczoną mi Pensją brać, i przywłaszcząć nie będę. Wsiami
Miasta

Miasta sprawiedliwie rządzić będę; robocizny ich, aby na użytek publiczny Miasta, a nie na prywatny obrocone były, przestrzegać, i aby Ordynacya tego Miasta we wszystkim dopełniona była, pilnować będę. I na tym Urzędzie we wszystkich przepisanych mi obowiązkach wiernie i pilnie, nie uwodząc się przyjaźnią, miłością, gniewem, boiaźnią, pokrewieństwem, sprawować się nie zaniedbam. Tak mi Panie Boże dopomóż.

Przysięga Landwoyta.

JA N. Przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Troycy Świętey Jedynemu, iż Naviasnieyszemu Panu KROLOWI Jmci Polskiemu, oraz Miastu temu wiernym będę, Sprawy do Sądu przychodzące podług BOGA, sumnienia, Prawa i Dowodow rozsądzać, i na tym Urzędzie zasiadając, czyli to w Sądach, czyli Schadzkach publicznych, sprawiedliwość równie wszystkim, tak bogatym iako ubogim, Sąsiadom i Gościom czynić, a niesprawiedliwość oddalać i niszczyć; Praw, Przywileiow i pospolitego pożytku Miasta strzedz i pomnażać będę. Sekretu Izby, kto iakie dał zdanie, nie wydam, z Dochodow publicznych bez wiadomości trzech Porządkow nic sobie nie przywłaszczę, i to wszystko, cokolwiek do Urzędu mego z Prawa i Ordynacyi należy, wiernie dopełniać starać się będę; a tego wszystkiego opuścić niechcę dla przyjaźni, miłości, boiaźni, darow, gniewu, pokrewieństwa, albo innych rzeczy. Porządku względem

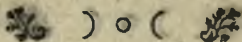
dem bezpieczeństwa ognia przez Kommissyą ułożonego, aby był w Exekucyi, oraz rzeczy ognio-
wych ile możności doglądać będą. Tak mi Panie
Boże dopomóż.

Jeżeliby Landwoytem Radny, albo Ławnik był
postanowionym, tedy iako przysięgły już Rotą
swoią, Przysięgę wykona tylko co do punktu wzglę-
dem bezpieczeństwa od ognia, iako wyżej.

Przysięga dla Ławnikow takąż, iaka dla Land-
woyta, oprócz ostatniego punktu, to iest: wzglę-
dem bezpieczeństwa od ognia.

Przysięga dla Gminnych.

JA N. Przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu
w Troycy Świętey Jedynemu, iż Radzie i Po-
spolstwu tego Miasta wiernym będę, Praw, wol-
ności, pożytkow Miasta tego przestrzegać i po-
mnażać; a ktoby Dochody Miasta tego publiczne
na swoje potrzebę obracał, albo utaił, Zwierz-
chności Starościńskiey donosić będę. Na Schadz-
kach w każdym zachodzącym interesie podług Pra-
wa, BOGA, i sumnienia zdanie moje dawać będę.
Sekretu Izby, kto iakie dał zdanie, nie wydam.
Podatki aby sprawiedliwie na każdego rozłożone
były, starać się; na wakuący Urząd Gminnego,
zachowując stopnie w Ordynacyi przepisane, Osobę
nayzdatniejszą wybierać będę, a sprawując Urząd,
przyjaźnią i pokrewieństwem, boiaźnią, gniewem
uwodzić się, i darow brać nie będę. Tak mi Pa-
nie Boże dopomóż.

Przysięga Ekonomow.

JA N. Przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Troycy Świętey Jedynemu, iako w Admini-stracyi Skarbu Miasta tego wiernym i pilnym będę. Z tego Skarbu nic na swoy pożytek nie obrocę, oprócz szczegulnie wyznaczoney mi Pensyi, i ni-komu pieniędzy skarbowych nie pożyczę; Wszy-
 skie rodzaje Dochodow Miasta tego sumniennie spiszę, a ktoby Dochody publiczne utaił, i one na swoy pożytek obracał, Zwierzchności Starościń-skiej i Radzieckiey doniosę. Rewizye Pol czyli Cwierci sumniennie czynić i rachować będę, niko-mu folgować, i nikogo niesłusznie uciążać nie bę-dę. Wszystkie obowiązki Urzędu mego w Ordy-nacyi opisane, sumniennie dopełniać starać się będę. Tak mi Panie Boże dopomóż.

Przysięga Pisarzow.

JA N. Przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Troycy Świętey Jedynemu, iako Radzie i Pospolstwu wiernym będę. Dobro pospolite i poży-tki Miasta pomnażać, o szkodzie Magistrat ostrzedz, i podług sił moich odwracać obiecuę. Sekretu Izby, u ktorych podczas ustępu znaydować się bę-dę, nie wydam, nadto w Elekcyach na Urzędy kartki pisać nieumiejącym, wiernie, podług opowiedzenia i zwierzienia się, pisać będę. Tranzakcye podług ze-znania, oraz przy Sądach Dekreta, Kontrowersye, Appellacyą wiernie w Protokuły zapiszę. Należy-
 tości

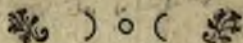
tości Pisarskiej więcey nad Ordynacyą wymagać nie będę, chyba żeby mi kto z swey łaski i ochoty przydał. W rozłożeniu i opisaniu Podatkow, w Rewizyach Pol czyli Cwierci, sumniennie czynić i rachować, nikomu folgować, i nikogo niesłusznie uciążać nie będę, i w tym wszystkim, do czego od Rady lub Porządkow wezwany będę, sumniennie zachowam się, a w sprawowaniu Urzędu i obowiązkow jego, pokrewieństwem, przyiaźnią, lub nieprzyiaźnią, i gniewem uwodzić się nie będę. Tak mi Panie Boże dopomóż.

Przysięga Instygatora,

JA N. Przysięgam Panu BOGU Wszchemogącemu w Troycy Świętey Jedynemu, iż Prezydentowi, i Landwoytowi, w tym co się tycze obowiązkow Urzędu mego Instygatorskiego, Ordynacyą przepisanym, posłusznym będę. Nikogo niesłusznie oskarżać, i nikogo ochraniać nie będę; ale się na tym Urzędzie sumniennie sprawować będę. Tak mi Panie Boże dopomóż.

Nadgroda Prac, i Zasług.

JAko pracom i zasługom Urzędowym honor i nadgroda być powinne, tak stosując się do zwyczaju innych Miast pryncypalnych, iż też i to Miasto Bielsk iest Woiewodztwa Podlaskiego, a Ziemi Bielskiej pryncypalnym; spodziewaiąc się przytym, że przez ściśle niniejszey Ordynacyi

zachowywanie będzie w czasie tuteyszey Przeświętney Ziemi zupełną ozdobą: Przeto noszenia Szabel, Prezydentowi, Landwoytowi i szesciu Radnym tylko pozwalamy, i Pensye z Kassy Mieyskiej niżej wyrażone oznaczamy, iako to:

	Złot:
Prezydentowi procz dawnym zwyczajem Świątecznego ze Wsiow dawanego, tudzież procz Grzywien z Dekretow wynikających, ktoremi z Radnemi dzielić się równie ma, także procz Stoyki, ktorey gdy powszechna nie będzie potrzeba Miasta, na swoię może użyć Prezydent potrzebę, Pensyi roczney z Kassy Mieyskiej - - - -	200
Landwoytowi tylko jednemu w nadgrode zasług i prac defalkować będzie co rok Miasto od Podatkowania dziesięć Cwierci gruntu, a więcey nikomu, pod surową karą; Temuż należeć będą <i>Jura Cancellarie</i> .	
Pisarzowi Radzieckiemu, ktory i rewizyą czynić z Ekonomami powinien - - -	160
Pisarzowi Woytowskiemu - - -	50
Ławnikom szesciu z Woytem Podzameckim, podług częstszego zasiadania i bywania na Schadzkach do Dyspartymentu - - - -	70

Gmin-

	Złote:
Gminnym Miejskim ośmiu także podług przybywania na Schadzki do Dyspartymentowania - - - - -	64
Gminnym Wiejskim sześciu równie do Dyspartymentu - - - - -	48
Przytym Gromada swemu Gminnemu, gdy będzie zabawny publiczną usługą, powinna dać robotnika tyle, ile dni zabawi na publiczney usłudze.	
Ekonomom trzem, którzy będą oraz i Rewizorami, procz Kwitowego dawnym zwyczajem od wnoszących do Kassy pieniędzy, Pensyi - - - - -	60
Na Papier zaś Kassa expensować ma.	
Rewizorowi Starościńskiemu z Kassy Miejskiej - - - - -	54
Dozorcy ogniowemu Pensyi roczney -	40
Poddozorcom Ulic pryncypalnych wyżej wzmiankowanych, podług zasług i pilności każdego w czynieniu i wykonaniu powinności, do uznania i Dyspartymentowania przez Dozorcę generalnego - - - - -	56
Instygatorowi - - - - -	40
Pachołkom dwom ze strawnym - -	300

Po uczynionej takowej Ordynacyi, że ieszcze wszystkiego, podług Reskryptu J. K. Mci i czas, i różne trudniące okoliczności uskutecznić nie dozwala-

zwalając, przeto zawiesiwszy to wszystko, co się teraz udzielać nie mogło: Komisją niniejszą do dalszego czasu, podług okoliczności zdarzonych upatrzonemu przez Nas samych, lub innych, w Reskrypcie iednak wymienionych J. WW. Kommissarzow, Innotescencyami wyznaczyć się mającego, odkładamy i limitujemy.

Xigdz JAN SZYKOWSKI Biskup Synopeński, J. K.
Mci Komissarz Boni Ordinis Prezydujący mpr.

ANDRZEY MOKRONOSKI G. L. Insp: Komissarz
Boni Ordinis mpr.

JOZEF MIKORSKI Podkomorzy Ziemi Gostyńskiej,
Komissarz mpr.

PAWEŁ HRYNIEWICKI Sędzia Ziemi Bielskiej,
Boni Ordinis Komissarz mpr.

STANISŁAW KARWOWSKI Augustowski, Narewski
Starosta, Komissyi Boni Ordinis Komissarz mpr.

FELIX TROIANOWSKI J. K. Mci Boni Ordinis
Komissarz Pioro rzymaiący mpr.

KAZIMIERZ KRASSOWSKI Sędzia Surrogator Bielski
mpr.

Biernacki Bolesław

X

XVII-2-881